

אוניברסיטת בר-אילן
הפקולטה למדעי הרוח

מרכז שלמה מוסיוף לחקר הקבלה

פרדס
דימונים

חגיגות שנת ה-90 לשלמה מוסיוף

מרצה: ד"ר שלי גולדברג

תקציר הקורס:

לכל זמן ועת לכל חפץ (קהלת, ג). לוח השנה היהודי אוצר בתוכו ניסים ונפלאות. בכל חודש גנוזה התחדשות ובכל מועד צפון שפע מיוחד הממתין לחשיפתו. איכותו המיוחדת של החג 'נמשכת' מהתרחשותו המקורית ומתגלה בפועל מידי שנה כאן ועכשיו.

נעמוד על הסגולה המיוחדת כל מועד, תוך התמקדות במשמעותו האקטואלית, הפסיכולוגית והקבלית.

פירוט המפגשים:

חג האור בתורת הקבלה

חנוכה, יום שלישי, כ' כסלו תשע"ג, 4/12/2012

מקור האדם והאדמה בתורת הקבלה

ט"ו בשבט, יום חמישי, י"ג שבט תשע"ג, 24/01/2013

פרד"ס פורים

פורים, יום שלישי, ט' אדר תשע"ג, 19/2/2013

מסע האדם אל עצמו בראי ההגדה

פסח, יום שלישי, ח' ניסן תשע"ג, 19/3/2013

עליית הנשמה של רשב"י

ל"ג בעומר, יום ראשון י"א אייר תשע"ג, 21/4/2013

קבלת התורה ותורת הקבלה - תיקון ליל שבועות

שבועות, יום ראשון, כ"ה אייר תשע"ג, 5/5/2013

מקום: אוניברסיטת בר-אילן, אולם פלדמן, מס' 301

שעות: 19:30-21:30

מחיר כל הסדרה: 400 ₪

מחיר למפגש בודד: 80 ₪ כולל קפה ועוגה

חשיפת העוצמה הנשית בראי תורת הקבלה

מרצה: ד"ר שלי גולדברג

תקציר הקורס:

התמורות המתחוללות במעמד האישה בדרון אוצרות משמעות רוחנית עמוקה, ולא בכדי הן קורמות עור וגידים במהלך העשורים האחרונים. קולמוסים רבים נשברים בשנים האחרונות בכדי לתאר את מגוון פניה של מהפכה זו, וספרות מחקרית בינתחומית ענפה מיטיבה לתת את מגוון הגורמים 'הגלויים' שהביאו לשינוי, ומציגה את התמורות עצמן.

תורת הסוד היהודית בוחנת בפירוט את כפל פניו של האדם כבעל יסוד זכרי ונקבי, כמו גם את השוויון הבסיסי בין האישה והאישה העומד ביסוד הבריאה. זאת ועוד: תורת הקבלה מתחקה אחר הסיבות שהביאו להפרת שוויון זה, רואה בנחיתותה של האשה בחינת גלות ומעלה על נס את מעמדה האונטולוגי העליון ואת שגב שורש נשמת האשה. היא השכינה, המלכות. נחשף לטקסטים עלומים שתכניהם עומדים ביחס ישר 'למהפכה הנשית' המתרחשת כיום בחברה המערבית ונעמוד על הזיקה בין שתי התופעות. ניווכח כיצד יוצרים המקובלים בכתביהם 'היפוך' תודעתי מן הסטריאוטיפ הקלאסי של תפיסת האשה 'ביהדות' בשל נועזותם, חדשנותם והעצמתם את היסוד הנשי בבריאה, על עולמות הרוח והחומר שבה. נדון בזיקה בין הטקסטים העיוניים של חכמי הסוד לדורותיהם לבין מימושם בפועל בתמורות המתחוללות כיום בתפיסת האשה ובמעמדה.

על המרצה:

ד"ר שלי גולדברג, מרצה למחשבת ישראל וקבלה באוניברסיטת בר-אילן, מתמחה בחקר החסידות, בחקר נצחיות הנשמה והחיים אחרי המוות, לומדת ומלמדת את פנימיות החסידות ואת מגוון פניה של הקבלה במאה העשרים ואחת. ספרה "מסע הנשמה" יצא לאור ב-2009.

פירוט המפגשים:

'זכר ונקבה ברא אותם ויקרא את שמם אדם'	14/11/2012
פרד"ס המהפכה הנשית	21/11/2012
צפונות האושפיזות	28/11/2012
מקובלות בעולמו של ר' חיים ויטאל	5/12/2012
חנה רחל ורברמכר - צדקת, מקובלת ואדמור"ית	19/12/2012
'נקבה תסובב גבר' (ירמיהו לא, כא) - הנשיות בסוד הגאולה	26/12/2012

מקום: אוניברסיטת בר-אילן, בניין יעקובוביץ' מס' 1002

ימי רביעי בשעות: 19:00-20:30

מחיר הקורס: ₪ 450

ל דברי פתיחה ל חיות עם הסוד

בן אדם מה לך נרדם כפיוט זה נפתח סדר הסליחות לפי נוסח הספרדים, הנוהגים לקום באשמורת השחר לאמירת סליחות במשך כל חודש אלול. המצב הקיומי של האדם יום יום הוא מצב של שינה, תרדמה ומוות ביחס לעולם הרוחני. הקבלה, תורת הסוד היהודית, מבקשת מן האדם להתעורר מתרדמתו הקיומית ולהיוולד מחדש בעולם הרוחני-הפנימי האלוהי.

בסתם חכמה תודיעני (תהלים נא ח) מרכז שלמה מוסיף לחקר הקבלה באוניברסיטת בר-אילן מבקש לפתוח את שערי הפרד"ס - שערי הפשט, הרמז, הדרש והסוד של תורת הסוד היהודית, בפני הקהל המשכיל. מרכז מוסיף הציב לו למטרה לשלב בין לימוד הקבלה לפי השיטה האקדמית המחקרית-המדעית ובין לימוד חוויתי-פנימי-רוחני שלה. מרכז שלמה מוסיף כמרכז אקדמי מתמקד בחקר הפשט של הסוד ואינו מתיימר לתת בכלים רציונליים את הסוד שבסוד, שהוא מעל ומעבר לאופקיה של ההכרה האנושית. שאיפתי היא איפוא צנועה ביותר: להפנות את המבט מהעולם החומרי פנימה, אל חדרי הלב, כדברי המשורר **שימו לב על הנשמה**, להתעורר דרך הלימוד המחקרי-האקדמי למימד הרוחני של המציאות ולחיות עם הסוד' - כלשונו של הפילוסוף וחוקר החסידות מרטין בובר.

יפוצו מעינותיך חוצה ברחבות פלגי מים (משלי טז ה) חטיבת ההשתלמויות של מרכז שלמה מוסיף לחקר הקבלה ממשיכה בשנה האקדמית הנוכחית את פעילותה הן בהגדלת כמות הקורסים, הן במגוון הקורסים והן במגוון המרצים. מן הראוי לציין כי בשנים האחרונות למדו למעלה מחמשת אלפים איש ואשה בקורסים השונים של מרכז מוסיף. בכך הופך מרכז שלמה מוסיף לחקר הקבלה למרכז המוביל של לימוד הקבלה האקדמית בארץ ישראל.

ברכה לראש משביר (משלי יא כו) אני מבקש לברך את התורם הנדיב - מר שלמה מוסיף על תמיכתו במרכז מוסיף והתענינותו הרבה בפעילותו. מי יתן ויתקיים בו הפסוק עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו (תהלים צב טו). ואחרונה אחרונה חביבה - אני מבקש להודות לגב' אורה קובלקובסקי - מנהלת מרכז מוסיף, על תרומתה הרבה להצלחת פעילותה של חטיבת ההשתלמויות של מרכז שלמה מוסיף לחקר הקבלה באוניברסיטת בר-אילן.

ואחתום בברכה המסורתית: **תלכו לפני רבות נציחות וטובות,**

ד"ר אבי אלקיים, מרכז שלמה מוסיף לחקר הקבלה

לפרטים והרשמה: מרכז שלמה מוסיף לחקר הקבלה

טל': 03-5317810 אורה קובלקובסקי טל': 052-8259294

מייל: Moussaieff.Center@mail.biu.ac.il

לכבוד שנת ה-90 של שלמה מוסיוף

אל מעמקי המסתורין של הזוהר
בניגון עתיק יומין

שלושה מפגשים נדירים בין פרופ' חביבה פדיה וד"ר אבי אלקיים
על מרחב, תודעה וזמן בספר הזוהר
בליווי אמנים אורחים

ספר הזוהר הוא ספר היסוד של הקבלה, עולמו של הזוהר הוא כאור הנחשך, וכל הבא בשעריו נמסך בערפל. במסע תחתים על כל מדרך כך רגל יצעדו פדיה ואלקיים אל מעמקי המסתורין של הזוהר, בניגון עתיק יומין, ללקוט ניצוצות מתהומות האפלה של התנין הגדול ולארוג מהן שיח עדין, דק ואצילי על סודו של הזוהר בשלושה ממדים של מרחב, תודעה וזמן. פדיה ואלקיים יבקשו לפתוח את צנורות השפע בכפי המשתתפים במפגשים הנדירים הללו, ללמדם להחריש, להרהר, להתבונן בזוהר הבוקע ועולה מבין אותיותיו של ספר הספרים של הקבלה.

פירוט המפגשים:

מפגש ראשון: מרחב - אמן אורח **ברי סחרוף**

מפגש שני: תודעה - אמן אורח **דויד ברוזה**

מפגש שלישי: זמן - אמנית אורחת **יסמין לוי**

מקום: אוניברסיטת בר-אילן, בשעות 19:00-22:00

תאריכים ואולם יפורסמו בהמשך

מחיר כולל ל-3 המפגשים: 240 ₪. מחיר למפגש בודד: 100 ₪

ברכות לרגל מלאות תשעים שנה לנדיב
ד"ר לשם כבוד שלמה מוסיוף יצ"ו

שזכה להקים את מרכז שלמה מוסיוף לחקר הקבלה באוניברסיטת בר-אילן

בשנת תשע"ג הבעל"ט יחגוג הידיד הנעלה, ד"ר לשם כבוד, שלמה מוסיוף יצ"ו את שנת ה-90 להולדתו. העניין הרב שמגלה מר שלמה מוסיוף בחפצים עתיקים החל עוד בצעירותו בשעה שהחל לאסוף מטבעות יהודיים עתיקים. מאז ועד היום גברה התעניינותו בנושא, ואוספיו התרחבו במידה כזו שהם מקיפים כמעט כל היבט של היסטוריה והתרבות היהודית. מר מוסיוף נחשב כבר-סמכא בעל ידע נרחב ביודיאיקה ובתרבות היהודית לתקופותיה השונות. אוסף העתיקות הוא אחד מן האוספים הפרטים הגדולים ביות בעולם כולו, אם לא הגדול שבהם. האוסף העשיר והייחודי כולל מנורות מתקופות שונות בהיסטוריה של העם היהודי; חותמות ובולות נושאות כתובות המתוארכות

לימי בית המקדש הראשון ובתוכן שתיים שהיו שייכות, כפי הנראה, למלכי יהודה, אחז וחזקיה; מספר שברי כלי חרס נדירים, שעליהם כתובות עבריות מתקופת הבית הראשון; ואוסף גדול של כתבי-יד עבריים מהספרות היהודית הקלאסית, בתוכו כמה פריטים מקוריים וחשובים בחתימת-ידם של המחברים.

שלמה מוסיוף הקים ברוב טובו את מרכז שלמה מוסיוף לחקר הקבלה באוניברסיטת בר-אילן, תרם לרשות האוניברסיטה אוסף שלם ונדיר של כתבי-יד קבליים, שהיה שייך לסבו, וכן אוסף גדול של כתבים מודפסים נדירים. חלק נכבד מן המחקר המדעי ומן הפרסומים שנושאים את שם המרכז מסתמכים על אוסף זה.

לכבוד שנת ה-90 להולדתו של שלמה מוסיוף, מעלה מרכז שלמה מוסיוף לחקר הקבלה, את צילום כל כתבי היד הנדירים לאתר האינטרנט של אוניברסיטת בר-אילן, על מנת לפתוח אותם לעיון לכל החוקרים ברחבי עולם. רעיון הדיגיטציה של האוסף הנדיר נולד בשיתוף פעולה עם מוסיוף עצמו, הרואה בפרויקט זה מפעל חשוב ומרכזי לשימור ולפרסום כל כתבי יד מוסיוף. פרויקט זה בוצע על ידי מר ארדון בר-חמא, שקנה לו שם בדיגיטציה של כתבי-יד יהודיים באוניברסיטאות שונות בארץ ובעולם, ביניהן אוניברסיטת אוקספורד ובית מדרש לרבנים בניו-יורק.

לרגל שנת ה-90 להולדתו אנו מברכים את שלמה מוסיוף בבריאות טובה,
שה' יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים

ויקויים בו מקרא שכתוב: **עוֹד יִגְבוֹן בְּשִׁיבָה דְּשָׁנִים וְרַעְנָנִים יִהְיֶה** (תהלים צב, טו)

קבלה, רפואה ומדע

מרצה: ד"ר ירון סרי

תקציר הקורס:

הקורס יעסוק ברפואה כפי שהיא משתקפת בספרות הקבלה של ימי הביניים ובשילובן של חכמות עתיקות זו לצד זו בצוותא חדא - הקבלה היהודית מחד, והרפואה העתיקה מאידך. שיטות ריפוי המבוססות על מסורות עתיקות יומין, שבחלקן היו נחלתם של יודעי ח"ן בלבד או שהיו גנוזות, זכו כעת לצאת לאור עולם. תרפיות שונות, כגון: גוף-נפש, הקזות דם וכוויות, חומרי מרפא מן החי, מן הצומח ומחצבים שונים על סגולותיהם השונות. כמו-כן נשווה בין צמחי המרפא המובאים בחיבורי הרמב"ם כמייצגי התרופה המלומדה לאלו המובאים בספרי המקובלים.

על המרצה:

ד"ר ירון סרי, מרצה לשפה וספרות ערבית במכללה האקדמית צפת, ומרצה להיסטוריה של ארץ-ישראל תחת שלטון האסלאם במחלקה ללימודי ארץ-ישראל וארכיאולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן. תחום התמחות עיקרי: רפואת ימי הביניים, צמחי מרפא בספרות הרפואית הערבית של ימי הביניים.

פירוט המפגשים

מבוא לרפואה של ימי הביניים	13/11/2012
גוף האדם וריפוי לפי הקבלה	27/11/2012
מחלות נפש וריפוי לפי הקבלה	18/12/2012
קבלה וצמחי מרפא	1/1/2013

מקום: אוניברסיטת בר-אילן, בניין יעקובוביץ' מס' 1002

ימי שלישי בשעות: 19:00-20:30

מחיר הקורס: ₪ 240

סוגיות בפרקי אבות לפי משנתו של הרמב"ם

מרצה: מר אלי נגר

תקציר הקורס:

האי מאן דבעי למיהוי חסידא לקיים מילי דאבות (בבלי, בבא קמא, ל ע"א)

מסכת אבות היא יסוד היסודות של מחשבת המוסר האנושית. ממנה פינה ויתד לכל ספרות המוסר, הפילוסופיה, הקבלה והחסידות. כל השואף להגיע אל השלמות מבחינה מוסרית ימצא עניין רב בלימוד מסכת אבות ובקיום הנחיותיה.

חשיבות רבה נודעת למבוא שכתב הרמב"ם למסכת זו הנקרא בשם שמונה פרקים. קורס זה יעסוק בתורת המוסר של הרמב"ם תוך התמקדות בחיבורו שמונה פרקים. הקורס יתמקד בתורת הנפש ובכוחותיה לפי דרכו של הרמב"ם.

מקום מיוחד נקדיש לגילויי ההקצנה המבטאים כיום את דמותה של החברה הישראלית לגווניה ונציע אלטרנטיבה פילוסופית-מוסרית, שבמרכזה דרך האמצע שפיתח הרמב"ם. דרך האמצע מהווה את עמוד השדרה של הגותו המוסרית ולבנייתה של חברה אוטופית הצועדת בשביל הזהב. תשומת לב מיוחדת תינתן גם לשאלת הבחירה האנושית והיחס לאסטרולוגיה. בין היתר נדון גם בסוגית תורה ועבודה, שכידוע יש לה זיקה ושייכות אקטואלית.

על המרצה:

מר אלי נגר, תלמיד מחקר במחלקה לפילוסופיה יהודית, באוניברסיטת בר-אילן, מתמקד בחקר הרמב"ם. פרסם מאמרים בחקר הגות הרמב"ם בכמות שונות ומגוונות, בעל ניסיון עשיר בהוראת הגותו הפילוסופית של הרמב"ם.

פירוט המפגשים

מבנה הנפש וכחותיה	11/11/2012
דרך האמצע כתשתית להגותו הפילוסופית-מוסרית	18/11/2012
התכלית המוסרית - המדעים כדרך להכרת ה'	25/11/2012
האם האדם מושפע מהמעשים או מהמחשבות?	2/12/2012
מלאכה או תורה? שיטת הרמב"ם ביחס שבין עבודה ללימודים	16/12/2012
תורת הבחירה והביקורת על האסטרולוגיה	23/12/2012

מקום: אוניברסיטת בר-אילן, בניין יעקובוביץ' מס' 1002

ימי ראשון בשעות: 19:00-20:30

מחיר הקורס: ₪ 420